

Alle opplever forandringer i livet sitt,
og mange starter på nytt på et fremmed sted.
Det kan være vanskelig, men også spennende.
Hva vil skje? Hvordan vil livet bli?

I DETTE KAPITTELET SKAL VI LESE OM

- å flytte til et nytt sted eller et nytt land
- å lære seg et nytt språk
- livsmestring
- ny jobb og nye venner
- folkehelse og friluftsliv
- savn
- innvandring og utvandring

GRAMMATIKK

- mer om helsetninger
- leddsetninger

LITTERATUR

- *Fra Argentina til Norge* av Veronica Salinas

“ Hvordan kan jeg begynne noe nytt ”
med hele gårsdagen inni meg?
(Leonard Cohen, poet og sanger)

Å BLI KJENT MED FOLK

Hamid er i kiosken for å kjøpe aviser. Han er gift med Pari og er faren til Sara.

Hamid: Vet du hva, Gunnar? I dag er det 15 år siden Pari og jeg kom til Norge fra Iran.

Gunnar: Det er ganske lenge siden. Hvordan var det å komme hit?

Hamid: Det var ikke lett. I Iran var jeg avdelingsleder på et sykehus der vi bodde, og alle visste hvem jeg var. Men her var det ingen som kjente meg, og i stedet for å jobbe og tjene penger ble jeg en skoleelev med dårlig råd. Det var vanskelig, og det tok lang tid før jeg kunne begynne å jobbe som lege igjen.

Gunnar: Hvordan var det å lære et nytt språk?

Hamid: Det tok lang tid. Pasientene snakket fort og brukte mange ord jeg ikke kunne.

Gunnar: Hva gjorde du da?

Hamid: Jeg gikk på do.

Gunnar: Hva?

Hamid: Jeg tok med meg ei ordbok og gikk på toalettet. Jeg var flau, skjønner du, og derfor ville jeg ikke spørre pasientene.

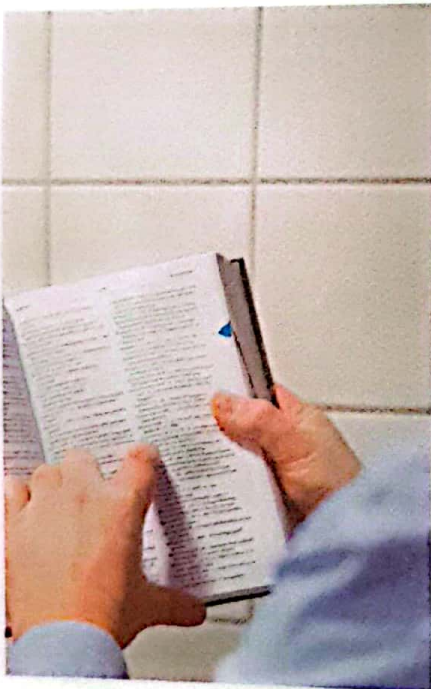
I dag går det bedre.

Gunnar: Det har blitt færre turer på toalettet?

Hamid: Ja, absolutt. Dessuten har jeg byttet ut ordboka med internett. Det er likevel et problem for meg at folk snakker så forskjellig. Noen **dialekter** er vanskelige, men nå er jeg ikke redd for å spørre.

Gunnar: Det er bra. Hvordan trives du her?

Hamid: Godt, men det er ikke lett å bli kjent med nye mennesker. Jeg er kanskje for gammel. Hva med deg? Har du familie her?

Gunnar: Nei. Familien min bor i Kirkenes.
Jeg forelsket meg i ei jente herfra og
flyttet hit. Nå har jeg bodd her i fire år.

Hamid: Er dere fremdeles sammen?

Gunnar: Nei, det ble slutt etter et par år.
Nå er jeg singel, men det er greit. Jeg har
det bra og har fått mange gode venner.

Hamid: Hva gjorde du for å bli kjent med folk?

Gunnar: I begynnelsen følte jeg meg nokså alene,
men heldigvis er jeg glad i å være ute i
naturen. Jeg meldte meg på en organisert
fjelltur, og der ble jeg kjent med mange.
Det ga meg et fint **nettverk**.

Hamid: Det var en god idé.

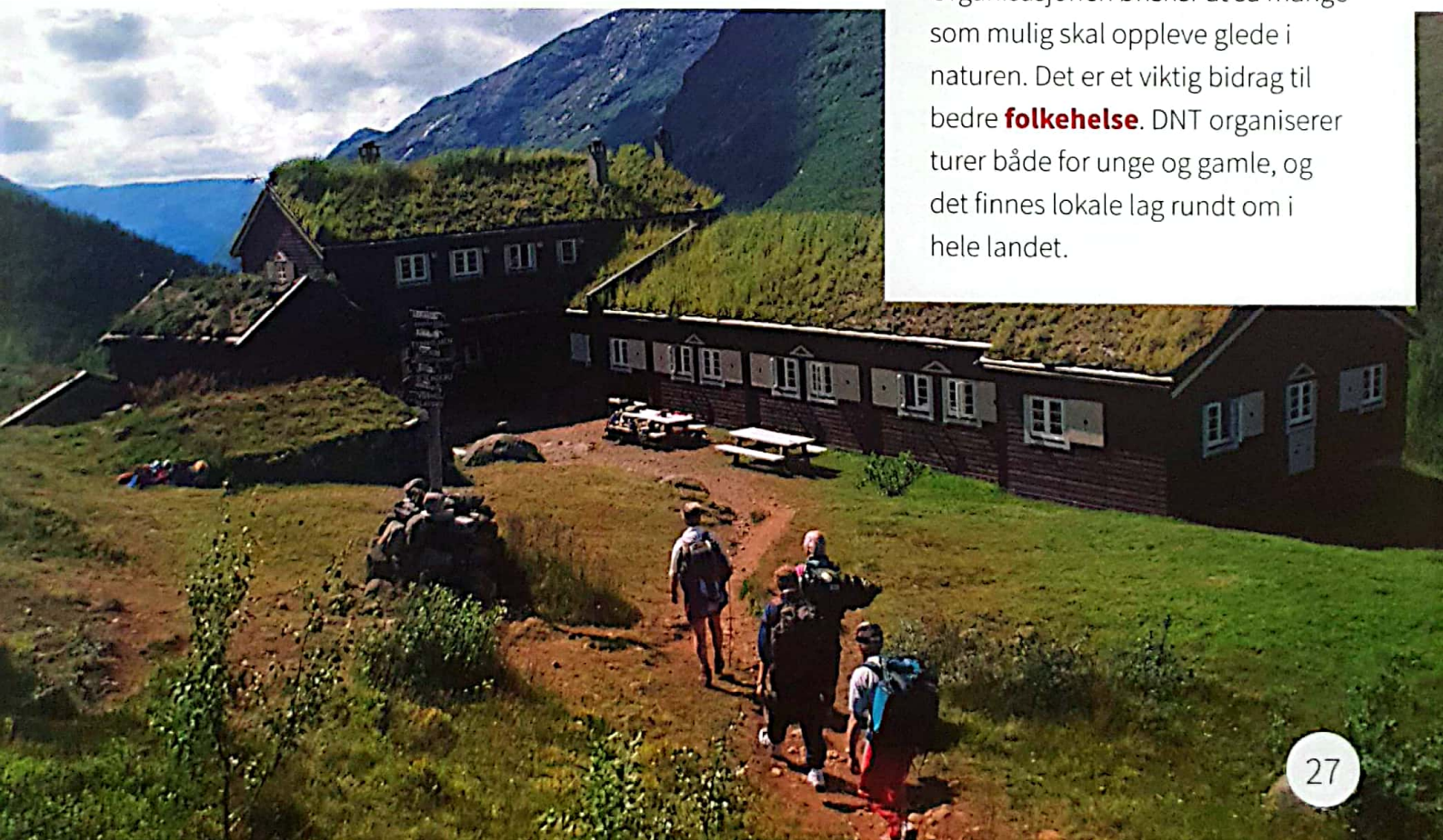
Gunnar: Ja, ikke sant? Tusen takk til Den Norske
Turistforening!
Dessuten har jeg venner på Facebook
som jeg diskuterer med, alt fra turutstyr
til politikk.

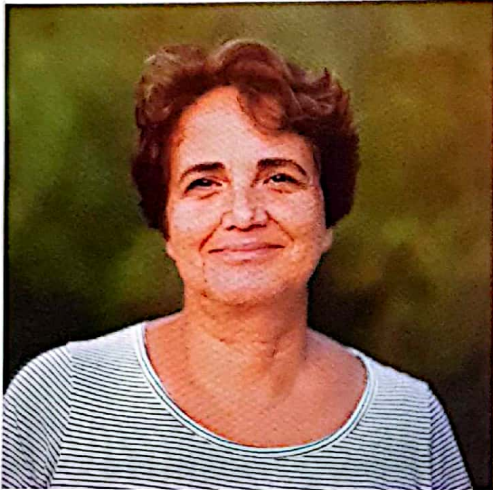
- Hva synes Hamid var vanskelig da han kom til Norge?
- Hva gjorde han når han ikke forsto pasientene sine?
- Hvorfor flyttet Gunnar til Steinvik?
- Hvordan synes han det er å være singel?
- Hva gjorde han for å bli kjent med andre?
- Hvilke erfaringer har du? Hvordan blir du kjent med nye mennesker?
- Har du deltatt på fritidsaktiviteter gjennom frivillige organisasjoner? Fortell. Hva gjorde du?

FAKTA

Den Norske Turistforening (DNT)

DNT er Norges største friluftsansjasjon med over 300 000 medlemmer. Organisasjonen ønsker at så mange som mulig skal oppleve glede i naturen. Det er et viktig bidrag til bedre **folkehelse**. DNT organiserer turer både for unge og gamle, og det finnes lokale lag rundt om i hele landet.

Jeg heter Pari, og jeg er journalist. Jeg er gift med Hamid, og vi har to barn, Sara og Darian. Vi kom til Norge for 15 år siden.

I Iran jobbet jeg som journalist i en avis, og Hamid var lege. Vi var begge politisk aktive, og det ble veldig vanskelig for oss. Politiet **arresterte** oss flere ganger, og til slutt måtte vi flykte. Vi reiste sammen med barna våre, først til Tyrkia, senere til Norge.

De første årene i Norge var utfordrende, med et nytt språk, en ny kultur og andre måter å leve på. Hamid og jeg måtte lære oss mye nytt. Vi gikk på norskkurs, men det var mange ting vi ikke visste om Norge, og det var så få vi kunne spørre. I Iran hadde vi et stort nettverk av familie og venner, men her kjente vi ingen.

«Livet er ikke for amatører,» sier mange. Det er feil, mener jeg. Vi er alle amatører, men vi må lære oss å **mestre livet** så godt vi kan. Livet i Norge var vanskelig, men nå har jeg det fint. Gjennom introduksjonsprogrammet fikk jeg en praksisplass, først i en butikk og så på et kontor. Drømmen min var likevel å jobbe som journalist. Etter noen år begynte jeg å jobbe for meg selv, og i dag skriver jeg artikler for persiskspråklige medier. Der skriver jeg om nyheter fra Skandinavia. Å jobbe på denne måten har sine positive sider. Jeg er min egen sjef, og jeg bestemmer arbeidstida selv.

Sønnen vår, Darian, er 18 år og går på videregående skole. Han **strever** på skolen, men jeg håper at han greier eksamen. Utdanning er viktig. For Sara har alt vært lettere. Hun gjorde det bra på skolen og begynte å studere farmasi rett etter videregående. Hun er snart ferdig med studiene.

Jeg setter pris på friheten i Norge, men jeg kommer alltid til å savne det jeg har mistet: familien min, vennene våre og naboene våre. Noen ganger kan jeg kjenne en lukt som minner meg om Iran. Da stopper jeg, lukker øynene og drømmer meg tilbake til gatene i Teheran.

- Hva gjorde Pari i Iran, og hva har hun gjort i Norge?
- Hva savner hun i Norge?
- Hva savner du her i landet?
- Fortell om spesielle øyeblikk, lukter eller lyder som skaper gode minner.

Fra Argentina til Norge

I boka *OG* skriver Veronica Salinas om hvordan hun synes det var å flytte til Norge fra Argentina.

Jeg har det tungt der jeg bor.
Det er noe som ikke er på plass.
Jeg tenker at jeg må fokusere på gode ting.
Gode ting for meg i Norge.

Jeg liker å lære nye ting.
Jeg liker norskkurset mitt.
Jeg gjør det.
Jeg leser til eksamen i norsk.
Jeg ønsker å gjøre en bra eksamen.

Jeg prøver å finne ting som kan holde meg oppe.
Akkurat som dulce de leche i Argentina.
Jeg prøver å finne mitt norske melkesyltetøy.

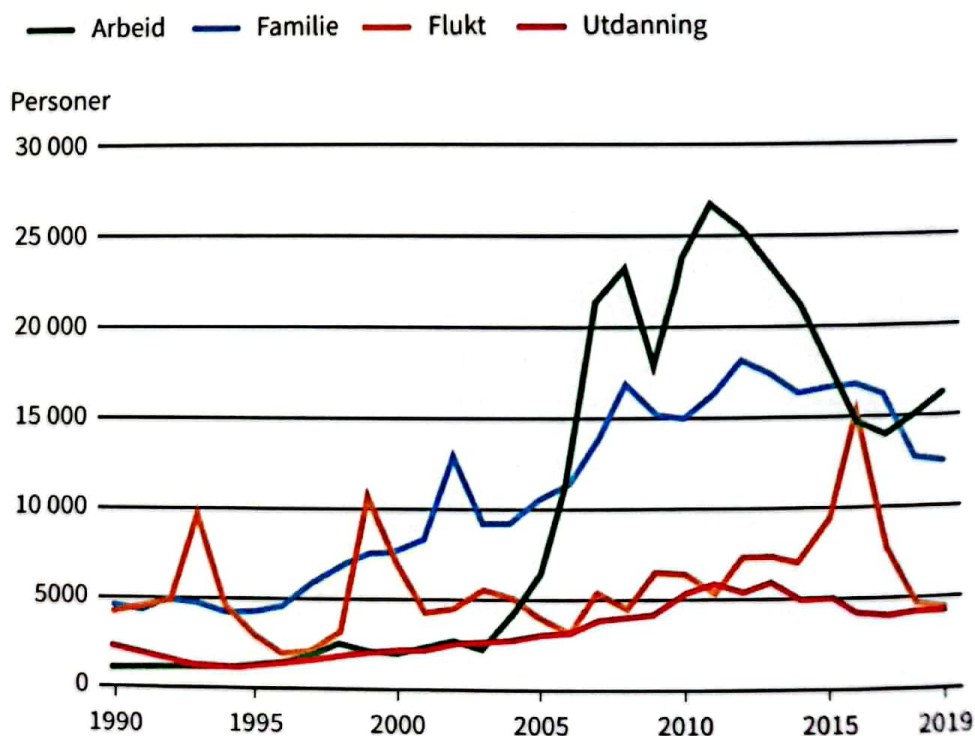
(Kilde: Veronica Salinas: *OG*. Cappelen Damm)

ET FLERKULTURELT SAMFUNN

I dag bor det innvandrere fra over 200 land i Norge. I mange hundre år har det kommet folk hit for å arbeide. I 1920 var 2,8 % av befolkningen innvandrere. I dag er tallet cirka 15 %. De fleste kommer hit for å jobbe. Andre er **flyktninger** og **asylsøkere** eller kommer fordi de har familie her.

Undersøkelser fra SSB (Statistisk sentralbyrå) viser at sju av ti nordmenn er positive til **innvandring** og til ulike kulturer. De mener at et flerkulturelt samfunn er et bedre og mer spennende samfunn. Kvinner er mer positive enn menn, og unge mennesker er mer positive enn eldre. De som er positive, mener også at innvandrere må ta vare på og utvikle sin egen kultur. De som er negative, mener at innvandrere bør bli så lik nordmenn som mulig. Noen er redde for at den norske kulturen skal bli borte.

- Hva er «et flerkulturelt samfunn»?
- Diskuter positive og negative sider ved et flerkulturelt samfunn.
- Folk flytter til Norge av ulike grunner. Hva forteller figuren fra SSB? Hvilke forandringer har skjedd?

(Kilde: SSB)

UTVANDRINGEN FRA NORGE

I siste del av 1800-tallet dro mange nordmenn til Amerika for å prøve lykken der. Noen hadde politiske og religiøse grunner til å dra, men de fleste flyttet for å finne arbeid. Folketallet økte kraftig i Norge, og det var ikke arbeid til alle. I begynnelsen var det folk fra landsbygda som reiste. Senere **utvandret** folk fra byene. Noen ganger emigrerte hele familien, men ofte var det mannen som reiste først. Når han hadde funnet seg noe å gjøre, kom kona og barna etter. I perioden 1825–1925 var det cirka 800 000 nordmenn som **slo seg ned** i USA.

Mange klarte seg bra, men noen ble skuffet, og de skrev brev hjem til venner og familie i Norge. Her er litt fra brevene:

- De ler av oss fordi vi ikke kan språket, og det gjør vondt.
- Jeg måtte ta jobb som tallerkenvasker. Det er ikke lett å få en kontorjobb.
- Jeg tror jeg må gjøre som deg og reise hjem og gifte meg. Pikene her er ikke bra piker. De har ingen god **moral**. Du må gi meg adressen til en riktig fin pike.

Utvandrerne, malt av Gustav Wentzel i 1903.

TRIKS FOR NYE NORDMENN

Få deg hund og bli integrert på en, to, tre.
Noman Mubashir er journalist og programleder i NRK og har skrevet denne kronikken:

Hva er den beste måten å **integrere seg** på i Norge, spurte en mann meg nylig. Han var fra Syria og ville så gjerne få norske venner og ikke minst bli flinkere til å snakke norsk. Jeg tenkte meg litt om før jeg svarte: Få deg hund!

Jeg har bodd i nabolaget i snart fire år, og for to måneder siden kjøpte jeg en hund, en supersøt liten valp som heter Mocca. Og Mocca er en **sosial magnet**. Før sa jeg «Hei» og «Morn» til toppen åtte naboer, men nå har jeg snakket med minst 80 i nabolaget. Folk stopper og vil hilse på henne:

«Å så søt hun var, hvilken rase er det, hva heter hun, kan jeg klappe, kan jeg hilse på henne, hvor bor dere ...». Samtalen er i gang. Nysgjerrig som jeg er (ikke rart jeg ble journalist) spør jeg gjerne naboene hvor lenge de har bodd her, om de har barn, om de trives her og hva de jobber med.

Jeg lurer veldig på om den syriske mannen jeg møtte forleden har kjøpt seg hund. For det er ikke bare bare å komme til Norge og få seg norske venner og **føle seg inkludert**. Noen innvandrere mener at nordmenn er som en termos. Kalde utenpå, men varme inni. Du må bare finne en måte å komme i snakk med dem.

Så er du ny i Norge, vil lære deg norsk, få norske venner eller rett og slett er selskapssyk? Lån en hund, eller få deg en egen. Det er masse selskap i en hund, og ikke minst: Du får åpnet termoskorken.

(Kilde: Noman Mubashir, nrk.no. Kronikken er forkortet.)

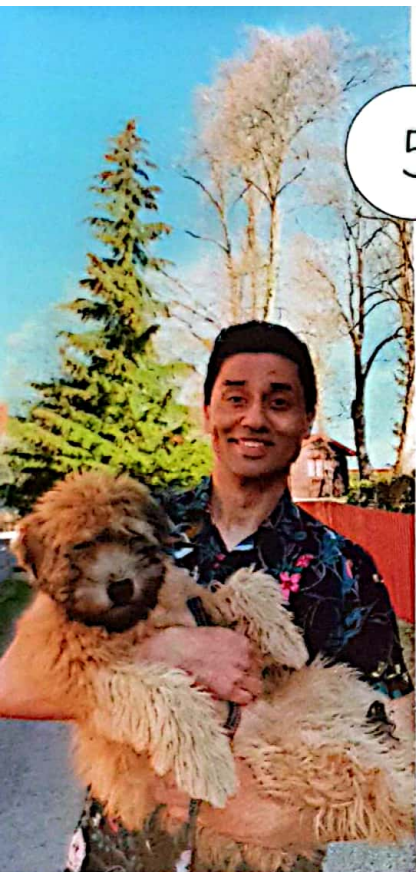

Foto: privat

- Hva synes du om tipset fra Noman Mubashir? Har du andre forslag til aktiviteter som kan gjøre det lettere å komme i kontakt med folk?
- Hvilke likheter mener han det kan være mellom en nordmann og en termos?

ORD OG UTTRYKK

dialekt/en	en språkform innenfor en del av landet
nettverk/et	kontakt med andre som kan hjelpe og støtte hverandre
folkehelse/-a el. -en	helsa i et lands befolkning generelt
å arrestere	å sette i fengsel
å mestre livet	å takle eller overvinne de utfordringene som livet gir
å streve	å anstrenge seg, slite
asylsøker/en	en person som kommer til landet på egen hånd og søker om beskyttelse. Noen får status som flyktning , andre kan få opphold på humanitært grunnlag. Mange får avslag på søknaden og må reise ut av landet.
innvandring/en	immigrasjon, det å bosette seg i et fremmed land
å utvandre	å emigrere, å flytte fra et land til et annet
å slå seg ned	å bosette seg
å ha god moral	å vite hva som er rett og galt og gjøre de riktige tingene
å integrere seg	å bli en del av samfunnslivet, gjennom arbeidsliv og utdanning
en sosial magnet	en som trekker til seg andre, som andre vil være sammen med
å føle seg inkludert	å føle at man er del av en større sammenheng